

זיכרונות מעבודה בחברת כוח אדם

:: חרית פנקר

זכאי ל'תוספת ערבה' ותוספת טיסה, אבל לא כשעובדים דרך חברת כוח אדם ולא כשאתה עובד זה.

ידיעה קטנה שהופיעה בעיתון המקומי סיפרה על עובד זר שהועסק ברשת מלונות מסוימת והנהגה נמנעה מלשלם לו את התוספות הקבועות בחוק. העובד התחנן וקיבל אזרחות ישראלית. ציטוט מהעיתון: "סופו של דבר, מי שניסה לחסוך על חשבון העובדים הזרים והעדיף להעסיקם במקום הישראליים, מצא את עצמו בימים אלה נתבע לשלם למג. כ-80,000 ₪ בגין השלמת כל זכויותיו. את העובד מייצגת ההסתדרות". אז אם על עובד זר אחד הם חסכו כ-80,000 ₪ במשך השנים, מעניין כמה מיליונים הם חוסכים על שאר העובדים הזרים. חוץ מזה הם העדיפו עובדים זרים, לדעת, לא רק בגלל החסכון בכסף אלא גם בגלל שאפשר להעסיק אותם ללא ימי חופש, עם כמה שעות נוספות שבא למעסיק, בלי שהעובד חוזר יכול להתנגד, מהפחד.

מאות אנשים באו להתחיל לעבוד דרך ARR באילת. רק בהדרגה במלון 'אופיר', זה המלון שהופניתי אליו, היו כמה עובדים. חלקם לא ידעו שהם באים לעבוד בנקיון. יום ההודעה היה ב-27.1. למחרת התחלנו לעבוד.

אמר שנקבל משכורת ב-10.2 אך לא קיבלנו כלום באותו תאריך. לאחר ברור ב-ARR, הם אמרו שנקבל את זה או ב-20 או ב-25 לפברואר. גם אז לא קיבלנו כלום.

היה חורף ואחד מהדברים שהפריעו לי בעבודה זה שבשביל עובדי המשק היו במלאי רק 20 חולצות ארוכות. אז כמעט תמיד עבדנו בחולצות קצרות. היה קר, המסדרונות היו חשופים לאויר, ואני ועוד מישהי היינו מצוננות כל הזמן. רשמתי ב'מחברת העצבים' שלי: "שלשום בערב היינו צריכים

אחרי שפיטר אותי הלכתי ללשכת התעסוקה ואמרתי לפקידה: "קראתי בעיתון שאתם טוענים שישראלים לא מוכנים לעבוד בעבודות של זרים, אני מוכנה לעבוד בסיעוד". "הישראלים פשוט הבינו שאין להם ברירה", היא ענתה לי. לא התווכחתי איתה אבל ידעתי שהיא טועה, ממה שראיתי באילת, מעסיקים מעדיפים עובדים זרים כי אפשר לנצל אותם חופשי. ואם היא היתה בודקת במחשב, היתה מגלה שחצי מהעבודות שעבדתי בהן מאז השחרור היו עבודות פיזיות שלא הרבה מוכנים לעשות. היא אמרה שאין לה עבודה בסיעוד אך יש לה בחדרונות. הסכמתי. הסכמתי לעבוד דרך כוח אדם כמוצא אחרון כי גם ככה המצב היה קשה ולא היו אופציות אחרות.

הופניתי לעבוד כחדרנית דרך חברת כוח אדם שנקראת ARR. זה היה בתחילת חודש ינואר. הם אספו עובדים שיועדו לעבוד במחלקות המשק (חדרנות ונקיון) ברשת 'נטלי', הכוללת מספר מלונות באילת.

לא הבנתי איך פתאום צריכים כל כך הרבה עובדים ברשת אחת, ועוד בחורף. לאט לאט חיברתי קצוות והבנתי שהכל קשור לחוק חדש שהגביל מאוד העסקה של עובדים זרים. בעקבות זה, פעלו מלונאים להעביר את כל עובדי המשק לעבודה דרך חברת כוח אדם. בכתבה בעיתון המקומי של אילת התראיינו נשים, אמהות-עובדות, שבכו על הצורך לעבוד דרך חברת כוח אדם. חלקן התנגדו לכך ועזבו, במקרה הטוב – כדי לעבוד אצל מעסיקים אחרים, בעוד שאחרות נאלצו לקבל את התנאים החדשים.

עובדי חברת כוח אדם, כמו עובדים זרים, הם עובדים "זולים". הרבה תוספות סוציאליות שמעברות לישראלים המועסקים ישירות לא מגיעות להם. לדוגמה, מי שעובד באילת

בכתבה בעיתון המקומי של אילת התראיינו נשים, אמהות-עובדות, שבכו על הצורך לעבוד עם חברת כוח אדם. חלקן התנגדו לכך ועזבו, במקרה הטוב – כדי לעבוד אצל מעסיקים אחרים, בעוד שאחרות נאלצו לקבל את התנאים החדשים.

היה חורף ואחד מהדברים שהפריעו לי בעבודה זה שבשביל עובדי המשק היו במלאי רק 20 חולצות ארוכות. אז כמעט תמיד עבדנו עם חולצות קצרות. היה קר, המסדרונות היו חשופים לאויר, ואני ועוד מישהי היינו מצוננות כל הזמן.

שניים מנציגי חברת כוח האדם ניסו לשכנע אותי ועוד שתי עובדות להישאר בעבודה. אבל כשהם הבינו שאין סיכוי מיד הפכו את עורם. מנהל החברה פשוט דחף את טטיאנה ואמר לה: "עופי ממני".

בגלל עומס השעות נוספות והעבודה במסדרונות החשופים לשמש, חליתי יומיים... ככה שכל השעות הנוספות שעשיתי לא מבחירה, שכביכול היו אמורות לתת לי יותר כסף במשכורת, הלכו לאיבוד ביומיים מחלה.

בשם 'גני הדר'. שוב דרך כוח אדם, שוב עובדים שעות נוספות בלי סוף ללא יכולת להתנגד, שוב התחושה שאין תנאי עבודה מינימליים ודאי שלא מישוהו לפנות אליו ביחס לתנאים אלה. רק מי שהיו לה ילדים יכלה ללכת הביתה ב-17:00. השאר לא. אז מה אם אין לי ילדים, יש לי חיים! ואני גם צריכה לשמור על הבריאות שלי. אני לא חיה בשביל לעבוד, אני עובדת בשביל לחיות!

גם ממלוק 'גני הדר' התפטרתי אחרי חודש. היחס שלהם היה נוראי. עברנו אינסוף שעות, ללא יכולת להתנגד. ההסעה תמיד איחרה להגיע, גם בהלך וגם בחזרה, במיוחד בחזרה. הרבה פעמים ראיתי שהם לא באים אז הלכתי הביתה ברגל. לדוגמא, פעם אחת עברנו מ-8 בבוקר עד 8 בערב, ההסעה הגיעה רק בחמישה לתשע. הוא עשה סיבובים בכל העיר, אסף עובדים, הוריד עובדים, הגיעתי הביתה ב-9 ועשרים. חרץ מזה, זה היה מלוק בבעלות פרטית ולכן כל מי שהיה לו שם תפקיד בכיר היה מקושר איך שהוא לבעל המלוק, ולכן הרגיש שמתור לו הכול, קרי, יחס מתנשא ונבזי לעובדים.

המנהלת של 'אופיר' התקשרה וביקשה שאחזור ואמרה שהמלוק מציע תנאים יותר טובים עכשיו, אז חזרתי. מתוך 'מחברת העצבים': "מאז שחזרתי לעבוד ב'אופיר' חסרים להם חדרנים בטירוף. אז זה גורם לא רק לעומס בעבודה, זה גורם גם לחוסר סדר. ויש חדרים שלפעמים לא מנקים אותם שבוע או שבוע וחצי. היום קרה משהו שלא היה שונה מכל יום אחר: קיבלתי 12 צ'ק אאוטים (12 חדרים לנקות, שהאורחים כבר עזבו). אבל כרגיל בזמן ה-12 האלה, שלחו אותנו לעזור בכל מיני מקומות אחרים. לפעמים נותנים לנו סידור שאני יודעת שאני יכולה לסיים אותו בזמן מסוים אבל אז שולחים אותנו לעזור במקומות אחרים וחצי יום הולך. ואז נטאשה, המפקחת, אומרת 'אף אחד לא הולך הביתה עד שהוא לא מסיים את הסידור שלו'. היום היינו אמורים לעבוד עד 16:00, אבל נטאשה אמרה: 'נשארים עד 17:00', ואחרי זה: 'נשארים עד 18:00'. היו 41 מעלות חום ובשעות האחרונות היה קשה לעבוד מהר. חרץ מזה אני עובדת ממש מהר יחסית לחדרנים אחרים שם. לכן, אני מרגישה לפעמים מנוצלת בגלל שתמיד מעמיסים לי לרשימה עוד ועוד חדרים ככה שיוצא שמי שעובד יותר מהר גם עובד יותר קשה — ובאותו שטר".

ב'אופיר' כמעט בכל יום היו הרבה חדרים וחופים, שהאורחים מחכים להם ו"כבר צועקים בקבלה", או "צעקו בטלפון שלא ניקו להם את החדר עדיין". ותמיד היה צריך לעבוד מהר ומהר ומהר להציל את המצב, שזה בעצם להציל את הכסף של רשת המלונות.

לעשות ספונג'ה בגשם. ו"א לא ממש ספונג'ה, ירד גשם זלעפות, דבר נדיר באילת, המלונות באילת לא בנויים להתמודד עם גשם כזה. המסדרונות הפתוחים לאויר החופשי הוצפו במים, במיוחד בקומה 3 (העליונה) ואנחנו, בגשם השוטף, היינו צריכים להעיף את המים לשטח הגינה של המלון עם גומי וככה, דקות ארוכות בגשם ובקור העפנו מים רבים לגינה. והגשם דחף על ראשינו".

האוכל לא היה משהו והיו שמועות שהאוכל הזה היה שאריות של האורחים במלוק. על האוכל הזה הורידו לנו 99 שקל במשכורת. היו מורידים לנו מהמשכורת שעה כל יום בגלל ארוחת הבוקר שהיא חצי שעה וארוחת צהרים שהיא חצי שעה. לא אכפת לי שיוורידו מהשכר את זמן ארוחת הבוקר אבל למה את זמן ארוחת הצהרים? באנו לארוחת הצהרים מותשים ורעבים וכמו שהיה חשוב לי לאכול, כך גם היה חשוב לי לשבת ולדעתי מגיע לנו לקבל כסף גם על הפסקת הצהרים.

על חודש ינואר היינו אמורים לקבל כ-600 שקל. לאחר בידוד, הבטיחו לנו את השכר אבל לפי התשובות שלהם הם בכלל לא היו מודעים לעובדה שעברנו 4 ימים בינואר. כולם היו משוכנעים שהיו לנו רק יומיים של הודכה כשבאמת היו לנו יום הודכה אחד ו-4 ימי עבודה. לאחר מספר ימים ולאחר התעקשות, אני ומיכל קיבלנו 450 שקל. שאלנו מה עם השאר, הרי מגיע לנו 600, ותאמר לנו: "את היתרה במשכורת".

ביום המשכורת הרבה עובדים התפטר בגלל שהיא לא כללה את הסכום המלא. בתלוש שלי לא השלימו את יתרת משכורת ינואר וגם הורידו לי ולמיכל שעבודה איתי מהשכר של פברואר 450 שקל. בעצם, לא היה אף אחד שיוכיח שעברנו 4 ימים בינואר, כי כרטיס החתמה לא היה ומנהלת המשק ומתאמת המשק הספיקו להתחלף בינתיים והן לא רשמו את השעות שלנו. אחרי התעקשות, קיבלתי צ'ק של 258 שקל במקום כ-600 על עבודתי בחודש ינואר.

בינתיים אברהם, נציג חברת כוח האדם, נלחץ מעזיבת העובדים, דיבר עם החברה ואמר "מילה שלי, אני מבטיח שהצ'ק המלא יגיע תוך יומיים!" ואני, מהיכרתי איתו, יודעת שהמילה שלו לא שווה כלום. לא התפטרתי באותו רגע, אבל בבוקר שלמחרת קמתי בהרגשה שאני הולכת לעבוד במקום שלא משלמים לי על העבודה שאני עושה. הלכתי למלוק, ושם נציג חברת כוח האדם וסמנכ"לית המלוק ניסו לשכנע אותי ועוד שתי עובדות להישאר. אבל כשהם הבינו שאין סיכוי מיד הפכו את עורם. מנהל החברה פשוט דחף את טטיאנה ואמר לה: "עופי ממני".

כבר באותו יום מצאנו עבודה אחרת במלוק חדש

להם אפשרות לעזוב וכל חודש מורידים משכרם חלק מעלות כרטיס הטיסה.

אם יש צד שחודר ואפל לעיר אילת, הרי זה היחס לעובדים: עבודה קשה, אינסוף שעות, שכר נמוך, ניצול. רציני לעבוד להיות מלצרית במלון או פקידת קבלה אבל שמעתי שהשעות שלהם הרבה יותר מטורפות משלנו.

בטיחות וגהות בעבודה: גם אלה דברים שמקום העבודה שלי לא הקפיד עליהם. המלתחות של הבנות תמיד היו מלוכלכות. מהריח שנוף ממתחות הבנים הבנתי שהמצב שם הרבה יותר גרוע. אולם הכניסה לעובדים היה ענק אבל מעבר העובדים היה צר ומוקם בדיוק מתחת למזגנים וכל הזמן נטפו מים על הרצפה, מה שחייב דריכה בשלוליות במעבר וסכנת החלקה.

אחרי יום המחלה שלי אמרתי לנטאשה שאני לא מוכנה יותר לעבוד שעות נוספות. להפתעתי, היא הסכימה וזה גם התאפשר למשך מספר ימים. אבל בימים חמישי ושישי נתנו לי סידור עבודה ממש גדול וביום שבת עבדנו מ-15:00 עד 12 בלילה. חזרתי הביתה עייפה כל כך, אפילו לא התקלחתי והלכתי לישון. חלמתי חלום בבוקר, החלום האחרון לפני הקימה לעבודה, שמשום מה עשיתי שיחת צבאי שוב פעם, ואני בבקור"ם מְדַפֵּה על המדים ומי שכתבת לי את ההערכה בתעודת השחרור היא נטאשה. קמתי לעבודה, התחלנו לעבוד ב-7 בבוקר. היא נתנה לנו סידור גדול, עבדנו לאט בגלל העייפות מיום שבת, וכשרציני ללכת הביתה ב-16:00, היא לא הסכימה. היא מסרה לי דרך המפקחת, מרינה, שאני צריכה לסיים את הסידור, שזה אומר להישאר עד 20:00 בערב כמעט. ואני עייפה, מלוכלכת מיומיים עבודה, עצבנית, אמרתי למרינה, "טוב, אני מתפטרת!". נטאשה לא נלחמה להשאיר אותי. עכשיו יש להם כבר את ההודים. עברו יותר משלושה שבועות מאז שהתפטרתי ועדיין לא חיפשתי עבודה. בשבועיים הראשונים היו לי כאבים בכפות רגליים כל בוקר כשקמתי ובשבע האחרות זה כמעט חלף. אני בבית. עכשיו קיץ ויש הרבה עבודות.

בגלל עומס השעות נוספות והעבודה במסדרונות החשופים לשמש, חליתי יומיים. זה היה בגלל שביום העצמאות ניקינו חדרים של אנשים שעזבו, מהשעה 12 בצהריים עד השעה 12 בלילה עם הפסקה של חצי שעה לאכול. כשבאנו להחזיר את המפתחות של החדרים לבטוח, הוא התמהמה להגיע ואיחרנו לאוטובוס. האוטובוס הבא אחריו היה אמור להיות רק שעה אחר. כשהבנתי שלא בטוח שאקבל החזר על מותי, התעצבנתי הלכתי הביתה ברגל. למחרת עבדתי מ-8:00 עד 18:00 ובבוקר שאחריו לא יכולתי לקום מרוב כאבים. לא הלכתי לעבודה. נשארתי בבית יומיים. ככה שכל השעות הנוספות שעשיתי, לא מבחירה, שכביכול היו אמורות לתת לי יותר כסף במשכורת, הלכו לאיבוד ביומיים מחלה. לאחר שחזרתי מחופשת המחלה שלי, עבדנו ביום שבת מ-15:00 עד 12 בלילה וביום ראשון מ-7:00 עד 16:00. ביום ראשון עבדנו לאט יותר בגלל שהיינו עייפים מהיום שלפני. ביום שני בבוקר, כינסה נטאשה את כל החדרנים בשביל לתת לנו על הראש על כך שעבדנו לאט ביום הקודם.

שבועיים וחצי שוב עבדנו עם שעות נוספות ושוב חליתי יום אחד, עם אותם כאבים בכל הגוף. חיכינו הרבה זמן שיביאו עובדים נוספים והעניין התמהמה, אני לא הבנתי איך, הרי בחוץ נמצאו עובדים בלי שום בעיה, אז מה היתה הבעיה למצוא שוב? ואז התברר לנו שמנהל כוח האדם של המלון נסע בשליחות המלון להודו, להביא עובדים זרים. הוא אכן הביא אותם, חבודה גדולה של חודים. שמעתי שההחיים כבולים 'לאופיר' בחוזה: אין

היחס שלהם היה נוראי: עבדנו אינסוף שעות, ללא יכולת להתנגד. ההסעה תמיד איחרה להגיע, גם בהלוך וגם בחזור, במיוחד בחוזה.

חירת פנקר גרה
באילת. המאמר
מבוסס על יומן
אישי של הכותבת

הקרחון

גיא חלניק, העורך הכלכלי הנערץ של עיתון הארץ (עוצמתו גרמה זה לא מכבר לפרישתו בטרם עת של עורך העיתון, חנך מרמרי). בניסיון להשיב למקוריו בוגע לעמדת שהציגה מערכת העיתון בנושא הפרדת קופות הגמל מהבנקים, הפחתת דמי הקישוריות של חברת הסלולר והגברת התחרות בענף התקשורת, ניסח בצורה מופתית את מה שאנחנו מנסים לכתוב בשנים האחרונות: "כ... בשלב זה כבר הבנו היטב: אין לנו יוֹכח, אין לנו חילוקי דעות אמיתיים עם הבנקאי; איש הסלולר מנהל חברת התקשורת. מתברר שיש לנו תפישות עולם חמות הפליא: כלום - הפרשן הכלכלי, הבנקאי, מנהל חברת הסלולר וכל מנכ"ל אחר בשוק - מאמינים בדת אחת: דת השוק החופשי; דת התחרות... כאשר אנו בוחרים את נושא הדין הנכון, מתברר שלכולם יש דת אחת - הם מאמינים בתחרות, מטיפים לתחרות וחושבים שאין מספיק תחרות..." (הארץ, כלכלה, 14.9.04)